

Þverárfjallsvegur-Skagastrandarvegur

Greinagerð

Rannveig Thoroddsen og Sigmar Metúsalemsson

Mat á vistlendi og vistgerðum á svæðum þar sem fyrirhugað er að bæta við eða stækka námur (varanámur G og F, Ennisnáma) og vegna veglínu B vegna fyrirhugaðra framkvæmda við Þverárfjallsveg-Skagastrandarveg samkvæmt beiðni Vegagerðarinnar sem barst Náttúrufræðistofnun Íslands með tölvupósti þann 24. September 2020 ásamt teikningu með staðsetningu náma og veglína (Vegagerðin 2020)

Náttúrufræðistofnun Íslands vann að úttekt á vistgerðum og plöntutegundum fyrir Vegagerðina vegna nýs stofnvegs frá Hringvegi austan Blönduóss norður um Refasveit að núverandi Þverárfjallavegi. Afmörkun rannsóknasvæðis sem vísað er í þessari greinagerð byggist á þeirri afmörkun sem birt var í skýrslu sem byggð á ofangreindri úttekt (Rannveig Thoroddsen o.fl. 2018).

Náma G í landi Höskuldsstaða

Námusvæði G er að mestu á ógrónum eða lítt grónum mel (grasmelavist) innan afmarkaðs rannsóknasvæðis en utan þess nær hún mögulega inn á nýræktað tún (1. mynd)

1. mynd. Lítt gróin melur (grasmelavist) mun að mestu fara undir námu G en nýlegt tún í landi Höskuldsstaða mun mögulega ná inn fyrir afmarkaðs námusvæðis. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

Náma F í landi Syðri-Hóls

Fyrir hugað námusvæði F er eingöngu á uppgræddu landi, þ.e. mel sem græddur hefur verið upp með moði, sáningum og áburði, gróðurþekja er misgísín (2.—3. mynd). Mögulega er verið að undirbúa landið á þessu svæði til túnræktar líkt og víða hefur verið gert á nálægum svæðum.

2. mynd. Hér hefur moði og áburði verið dreift til að rækta upp graslendi á áður lítt gróna mela þar sem fyrirhugað er að náma F verði staðsett. Myndin er tekin innan afmarkaðs rannsóknasvæðis vegna Þverárfellsvegur og Skagastrandarvegur. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

3. mynd. Uppgræðsla á fyrirhuguðu námasvæði F. Hér sést a.m.k. hluti þess svæðis sem er utan afmarkaðs rannsóknasvæðis vegna Þverárfellsvegur og Skagastrandarvegur. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

Ennisnáma – stækkun til vesturs

Fyrirhugað stækkun er á uppgræddu landi. Aðallega er um að ræða uppgræðslu með grösom og gróðurþekja er fremur gisin (4. mynd). Á hluta svæðisins hefur uppgræðslan flýtt fyrir gróðurframvindu og þar hafa lyngtegundir og smárunnar náð rötfestu innan um grösina og gróðurþekjan orðið þéttari. Það land flokkast nú sem grasmóavist. Víða má sjá hávaxnari runnar sem vaxa á stangli á svæðinu.

4. mynd. Uppgrætt graslendi og grasmói með víðirunnum á stangli sem gera má ráð fyrir að fari undir fyrirhugaða stækkun Ennisnámu sem í sést til vinstri á myndinni. Ljós. Rannveig Thoroddsen, 15. ágúst 2017.

Veglína B – utan afmarkaðs rannsóknasvæðis vegna Þverárfellsvegar og Skagastrandarvegar.

Veglína B liggur í jaðri rannsóknasvæðisins, sem afmarkað var vegna vettvangsvinnu við veglínu A (Rannveig Thoroddsen o.fl., 2018, Vegagerðin 2020) frá gatnamótum Ennisbrautar og Neðribyggðarvegar þaðan áfram samhliða Neðribyggðarvegi uns hún kemur aftur inn á afmarkaða rannsóknasvæðið (5.—8. mynd). Á þessum kafla liggur veglína B um þurrlendi, aðallega graslendi, nánar tiltekið um snarrótarvist og língresis- og vingulsvist en einnig um uppgrætt graslendi. Sumt af því sem flokkast sem língresis- og vingulsvist hefði mögulega á fyrri stigum flokkast sem uppgræðsla. Landið er almennt þurrt en rakari blettir koma einnig fyrir sem bera keim af mýrlendinu fyrir ofan. Þar sem veglínan kemur aftur inn á rannsóknasvæðið liggur hún um mólendi; flagmóa og fjalldrapamóa.

5. mynd. Graslendi, þ.e. língresis- og vingulsvist, snarrótarvist en einnig uppgrætt graslendi við gatnamót Ennisbrautar og Neðribyggðarvegs þar sem veglína B vegna Þverárfellsvegar og Skagastrandarvegar mun liggja. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

6. mynd. Meðfram Neðribyggðarvegi þar sem veglína B mun liggja er fremur þurr graslendi þar sem língresis- og vingulsvist er ríkjandi en einnig uppgrætt graslendi. Inni á milli eru rakari graslendisblettir. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

7. mynd. Língresis- og vingulsvist á veglínu B meðfram Neðribyggðarvegi. Leiða má líkum að vistgerðin sé tilkomin vegna fyrri uppgæðslu. Ofan við graslendið tekur við starungsmýravist sem veglína A átti að liggja um. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

8. mynd. Rauðleit hundasúra í uppgæddu graslendi í veglínu B meðfram Neðribyggðarvegi. Veglínan mun svo liggja um mólendið fyrir ofan. Ljós. Ásrún Elmarsdóttir, 16. ágúst 2017.

Heimildir

Rannveig Thoroddsen, Ásrún Elmarsdóttir og Sigmar Metúsalemsson. *Þverárfjallsvegur í Refasveit og Skagastrandarvegur um Laxá: úttekt á vistgerðum og plöntutegundum*. Náttúrufræðistofnun Íslands, NÍ-18003. Unnið fyrir Vegagerðina. Garðabær: Náttúrufræðistofnun Íslands.

Vegagerðin 2020. 2. teikning_73-74_MÁU_2020-10-01 _Rannsóknarsvæði-25.000. Frumdrög.